

Bc. Luboš Kolář

Větný zápor ve španělštině a katalánštině

(posudek vedoucího diplomové práce)

Negace představuje v lingvistice rozsáhlé téma, protože jednak zahrnuje různé typy záporu (větný, lexikální), jednak samotná její definice přesahuje hranice jazyka, a je proto zkoumána i v jiných disciplínách (logika, matematika, filozofie). Z toho vyplývá, že ač se zdánlivě jedná o snadno identifikovatelný všudypřítomný jazykový jev, jeho teoretická analýza je obtížným úkolem. Luboš Kolář se rozhodl věnovat jen jednomu typu záporu (byť v obecném úvodu zmiňuje i typy další), totiž záporu větnému, a přestože se v úvodním výkladu pohybuje též na obecnějazykové úrovni, ve své práci se zabývá především španělštinou a katalánštinou – tyto jazyky mu slouží nejen k ilustraci obecných poznatků, ale jsou také předmětem korpusových analýz v druhé části práce. Zásadním rozhodnutím byla hned na začátku volba metody, jež by umožnila téma uchopit v jeho celistvosti. Autor se rozhodl pro tzv. diskurzovou funkční gramatiku a tato volba se dle mého soudu ukázala jako šťastná.

Z obsahového hlediska se práce skládá ze dvou rozsáhlých částí, z části teoretické, zahrnující kapitoly 2–9, a z části praktické (kapitola 10). Teoretickou část lze bez nadsázky označit za vysoce nadprůměrnou. Autorův výklad kombinuje (na úroveň diplomové práce) neobvyklý teoretický rozhled, schopnost pochopit i velmi obtížné, abstraktní teoretické koncepty a aplikovat je na jazykový materiál, a též výbornou znalost jazyků (pochopitelně zejména španělštiny a katalánštiny, ale i vzhled do angličtiny je suverénní, což platí i pro schopnost uvažovat o rodném jazyku, tedy češtině). Díky těmto schopnostem Luboš Kolář předkládá ucelený, logický strukturovaný přehled tématu, nejprve v obecné rovině (kapitoly 1–3), poté s přihlédnutím k teorii zmiňované diskurzové funkční gramatiky (kapitoly 4–9). Jeho postup je velmi systematický i v tom, že na konci každé z dílčích kapitol shrnuje závěry, ke kterým došel, což činí výklad ještě přehlednějším. Rovněž velmi zdařilá praktická část (kapitola 10) obsahuje pět případových studií, založených na jazykovém materiálu z paralelního korpusu InterCorp a ilustrujících na reálných datech některé dílčí souvislosti užívání větného záporu v katalánštině a španělštině, obvykle ve srovnávací perspektivě. Poslední kapitola (*Závěr*) shrnuje nejdůležitější výsledky práce.

Už z výše řečeného vyplývá, že práci považuji za výjimečně kvalitní.

O teoretické části již byla řeč. Výklad je dle mého soudu úplný, přihlíží ke všem souvislostem, přitom v něm nenacházím žádné věcné či metodologické chyby. Autor se vyjadřuje velmi úsporně, vždy míří k podstatě věci, a stručnost je typická i pro formulování závěrů – pozitivním důsledkem tohoto přístupu je, že autor výsledky představuje střízlivě, vždy bere v úvahu možné protipříklady, velikost datového vzorku atd. To vše je typickým rysem odborné, vědecké práce – některé pasáže textu opravdu připomínají spíše disertaci.

Případové studie jsou, jak sám autor uvádí, spíše jakýmsi sondami, ale díky dobré metodologii a chápání souvislostí jsou výsledky relevantní a zajímavé. Luboš Kolář si je vědom toho, že katalánská část paralelního korpusu InterCorp je svou velikostí – např.

ve srovnání s částí španělskou – nepříliš rozsáhlá, ale umí k tomu při práci s daty náležitě přihlídnout.

V textu vlastně nacházím jedinou drobnou vadu, totiž občasné nedůslednosti v práci s bibliografií – nepletu-li se, tak v bibliografii např. nefigurují některé práce Bohumila Zavadila, byť jsou v textu citovány.

Z jazykového a formálního hlediska je jinak práce v pořádku, občasné opakování slov v jedné větě (s. 14 *umožnit*, s. 21 *představit*), opakování téže formulace (s. 38 *jsou slovesa pochybnosti*) nebo překlepy jsou spíše výjimečné.

Náměty k diskusi u obhajoby:

- Autor na několika místech upozorňuje na možné interference španělských struktur do katalánštiny. To je velmi zajímavý jev, pozorovatelný i v jiných částech jazykového systému. Mohl by autor u obhajoby shrnout, jak častý tento fenomén je a jakých nabývá podob?
- Velmi zajímavá je též autorem zmiňovaná negativní funkce reduplikace adjektiv vyjadřujících vlastnost (s. 43). Otázka je, do jaké míry je tato konstrukce úplnou negací řečeného.
- Uvažoval autor též o využití jiného korpusu katalánštiny?

Celkově soudím, že jde o intelektuálně velmi podnětnou práci, jednoznačně ji doporučuji k obhajobě a předběžně ji hodnotím známkou *výborně*.

V Praze dne 5. 6. 2024

prof. PhDr. Petr Čermák, Ph.D.